

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narečnine in inserate
sprejema upravljalstvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vseprijemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za
velo leto naprej 26 K.—h
pol leta . . . 13 .—h
četrt . . . 6 . 50 .
mesec . . . 2 . 20 .

V upravljalstvu prejemam:

za
velo leto naprej 20 K.—h
pol leta . . . 10 .—h
četrt . . . 5 .—h
mesec . . . 1 . 70 .

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 179.

V Ljubljani, v sredo, 6. avgusta 1902.

Letnik XXX.

Naše gozdarstvo.

Primeroma mnogo premalo se pri nas ozira na gospodarstvo z gozdovi. Naša dežela je bila v starih časih prva zakladnica za lesno trgovino. In tudi dandanes je še zakladnica, ampak le za posameznike, ne pa za ljudstvo. Tudi naši gozdovi dele to žalostno usodo. Jako poučna knjiga je ponatis kustos M. Müllerja člankov v „Argo“, ki je izšla z naslovom: »Das Waldwesen in Krain«. V zadnji številki je »Dom in Svet« podal poročilo o zgodovinskem razvoju gozdarstva na Kranjskem, posneto po tej knjigi, katero je tako poučno in zanimivo, da ga tu ponatiskujemo. »Dom in Svet« piše:

»Bolj kakor iz šumne svetovne zgodovine, katera našteva blesteča imena kraljev in vojskovodij, spoznava se razvoj človeštva, njegovo napredovanje in nazadovanje, iz kulturne zgodovine, katera nam kaže notranje življenje narodov, njih notranje gospodarske razmere in način, kako so si preskrbovali življenske potrebe na grudi, katero jim je odkazala roka stvarnikova.

Zato smo z zanimanjem čitali Müllerjevo delo. Sestavljeno je po listinah iz arhivov. G. pisatelj nam našteva njih vsebino po kronološkem redu, začenši od najstarejših časov. A iz teh posameznih drobcov se slednjič kakor v velikem mozaiku pokaže celotna slika gospodarskega razvoja. In le to aliko hočemo posneti iz knjige, ker je za nas velikega praktičnega pomena.

Vse kranjsko gozdovje je po selitvi narodov kot »res nullius« postalo last deželne glavarja, kateri se ga je polastil. Po fevdnem pravu je posamezne dele izročil cerkvam in ministerialom.

Ko so izmrle razne rodbine, so prišli gozdovi nazaj v last vladarjevo, kateri jih je oddajal večinoma zopet kot zastave za denarna posojila, a si pridržal vrhovno oblast nad njimi. Podložniki so imeli pravico, da so si iz njih jemali les, potreben jim za hišno gospodarstvo. V krajih, kjer je bilo več rodbin, jih je izročil podjetjem, ki so večinoma pridobivala železo. S tem je hotel vladar koristiti prebivalstvu, in hkrati z obrtjo potegniti tuje kapitalije v deželo, ali pa svoji blagajni pridobiti novih dohodkov v obliki colnin, mitnic in podobnih davščin.

Čim bolj se je pa razvijala železna obrt in čim bolj je rastle prebivalstvo, tem bolj so tudi izkoriščali gozdove. Ogljarji so žgali les in rovtarji (roden — trebiti) so izsekali velike kose iz gozdov. Začel se je že zgodaj boj med izsekalci in med ohranitelji gozdov. V XVI. stoletju so zato začeli sestavljati gozdne in rudarske rede. Skozi naslednja stoletja se vedno vlečejo prepripi med sekiro ljudstva in obrti ter med branitelji gozdnih pravic. Pri tem je padal polagoma gozd za gozdom. Nastajali so rovti, njive, travniki; ti so se polagoma legitimirali in slednjič vpisali v zemljiške knjige. Potem je pristopila lesna trgovina, ki je izvažala les po Savi na Hrvaško, na Trst, v Benetke in odtod v daljne kraje. »Orientalska družba«, ustanovljena l. 1719, ki je prenehala l. 1728, je mnogo lesa izvozila iz naše dežele.

Izsekavanje gozdov je v XVIII. stoletju že podrla marsikako lepo, dragoceno šumo. Kmet in meščan, ki se sicer nista mogla, sta si bila vendar v tem edina, da sta brezobzirno izkoriščevala gozdove. Resno in previdno se je gospodarilo redkokje, in tam, kjer so posamezniki modro branili gozde, kakor n. pr. bistrski opat, je to včasih preprečil urad, da so mesta dobivala les po najnižjih cenah. Kmečko ljudstvo, ki se je naselilo v rovtih, je bilo revno in je gojilo večinoma koze, te pa so škodovala nasadom in mnogo pripomogle, da se niso dvignili novi gozdovi.

Iz članov bivše »Academie Oporosorum« se je sestavilo leta 1767. »Društvo poljedelcev in koristnih umetnosti«; v njem je bil tudi znani botanik Scopoli. Zanimiv je njegov načrt, kako varovati gozde. Zahteval je, da se naj zabrani zapravljiva uporaba lesa pri zidavi, pri kurjavi, v livarnah in apnenicah in nadomesti s šoto in premogom. Za varstvo lesa si je izmislil Scopoli sistem, ki je precej socialističnega značaja. On zahteva namreč, da se naj v vseh mestih postavijo skladišča za stavbeni in kurjavni les, za šoto in za premog. Potrebni les naj se oddaja vedno za nizke in enake cene; kar ga je pa čez potrebo, bodi drag »da se ljudje prisilijo, rabiti šoto namesto lesa«. Les iz gozdov sme dati le gosposka, in sicer vedno z listkom, ki naj ima kolek za 3 kr.

A to je bil le predlog učenjaka. Les

je šel iz kranjskih gozdov vključno gozdnim redom.

Prisla pa je politična in gospodarska revolucija, katera je prevrgla stari družabni red. Podložnik, ki se je bil prej vsilil v gozd svojega fevdnega gospodarja, ga je zdaj zahteval kot svojo last. Iz pravice sekanja se je razvila solast grajščaka in kmeta. Tudi plavži in fužine so začeli smatrati vladarjev gozd kot svojo lastnino.

Nova konstitucija je okrepila individualnost proti celoti, in to se je pokazalo v razkosavanju gozdov. Najprej so se odstopali veliki deli gozdov občanom kot skupno imetje. A kmalu so začeli kosati tudi skupno občinsko last v posamezne parcele.

Deželni zakon z dne 26. sept. 1887. je dovolil, da se razkosa občinski gozd, če polovica občanov to želi. Postava z dne 3. septembra 1894. pa pravi, da je dovolj, če to želi le tretjina občanov; dvetretjinska večina se ima udati manjšini.

To razdeljevanje je v mnogih krajih že končano, v drugih se še vrši. Posestva se smejo zdaj drobiti, gozdovi deliti, in edina meja pri tej gospodarski svobodi je še ta, da se mora izsekani del zopet pogozditi. Iz tega pa sledi tudi pri nas to, kar se je pokazalo že povsod: Majhni posestniki niso v stanu, da bi ohranili svojo gozdno posest. Ko je kmet iz svojega gozda izvelkel dobička, kolikor je mogel, ga mora prodati bogatašu, kateri te drobce zopet komasira. Da se pri tem vrše neštevilne goljufije, pri katerih poljedelec v vednih tožbah in pravih ne izgublja samo gozda, ampak tudi hišo in njive, je znana resnica; posebno na Notranjskem, kjer je lesna trgovina zaradi bližine Reke in Trsta najbolj pospeševala ta gospodarski razpad, se je to pokazalo v najhujši obliki.

Tako bodo nastali zopet gozdni latifundiji, kakor pred stoletji, a s tem razločkom, da bo moral kmet odslej les drago plačevati, ko ga je prej od posestnika ali za malenkostno davščino ali celo zastonj dobival v izobilju.

To je vodilna misel, ki jo posnemamo iz Müllerjeve knjige. Naše narodno gospodarstvo si pač iz nje lahko posame koristnih naukov.

Res poučni so ti podatki. Kažejo nam, da je edina rešitev za naše gozdarstvo edino

le v »Lesni zadruzi«, ki bi morala obsegati celo našo deželo, ki bi bila v organični zvezi z našo splošno »Gospodarsko zvezo« in bi delala res ne le za internacionalni kapital, ampak le za slovensko ljudstvo.

Najmanj more temu odgovarjati gospod dr. Tavčar. Saj je bil ravno on najbolj klasično v »Slovenskem Pravitniku« popisal goljufije, ki se gode pri sedanjem individualističnem, liberalnem gospodarstvu z gozdi.

Pričakujemo torej, da se združijo vsi slovanski življi v neutrudnem delu za racionalno narodno gospodarstvo z našimi gozdi. »Gospodarska zveza« je pokazala pot. Pričakujemo, da tudi excelenca baron Hein, kateri je milostno sprejel posvečenje Pirčeve, ne preveč duhovite brošure o kranjskem kmetijstvu, pristopi k tej, za našo deželo velevažni akciji.

Rudnine so pod zemljo. Treba jih iskati, in ko se izkopljejo, ne prirasto več na dan. Gozd je pa kapital, kateri se sam obnavlja in tem bolj obrestuje, čim pametnejše se rabi, in tega kapitala si naše ljudstvo ne sme dati iztrgati iz rok.

Naloga vsake racionalne deželne uprave je, da gre v tem smislu ljudstvu na roko. Lesna domača obrt, ki že zdaj cvete v raznih krajih, se bo povzdignila in odprla ljudstvu doslej neznanih virov dohodka. Les, ki se brezpametno uničuje, bo postal zlat zaklad za domačine. Torej na delo, kdor ima kaj smisla za prospeh naših krajev!

Razgovor o jezikovnem vprašanju.

Razni dunajski listi vedo poročati, da se že v drugi polovici tekočega mes. prično razgovori mej ministerskim predsednikom Körberjem in češkimi in nemškimi voditelji na Češkem. Razprave bi po tem poročilu vlada rada zaključila pred sestankom državnega zbora, torej do konca septembra. Razgovor bo večinoma le o pogojih, pod katerimi bi Nemci bili voljni priznati Čehom njih notr. uradni jezik, oziroma kaj so Čehi voljni dovoliti Nemcem v dosegu svojih želj. Vprašanje pa je tudi, naj seli ta načrt izvede navedenim potom ali pa potom državnega zbora. S prvim načinom bi se bržkone ne strinjala no-

LISTEK.

Spomini na sv. deželo.

Piše Ivan Knific.

(Dalje.)

Tlak po jeruzalemskih ulicah je vsepovsod kamenit. Četverovoglati kamni so že tako oglašeni, da moraš paziti na svoje noge, sicer se ti izpodrsne, da padeš po trdem kamenju, kakor si dolg in širok. Bog varuj, da bi jezdit po teh ulicah! Da živali izpodleti, se pošteno obtolčeš po tlaku. — Tudi hiše so navadno zidane iz samega kamena. Večinoma imajo eno ali dvoje nadstropij. Nobena hiša pa nima strehe v našem smislu. Le-ta je navadno ravna, in ob jasnih večerih se hodijo Jeruzaleščani hladiti vrh svojih hiš.

Za snago pa turška vlada skrbi vse premalo. Odpadke mečejo navadno kar na ulico. Da po Jeruzalemu ne diši posebno prijetno, je razumljivo. Najnesnažnejši del pa je judovski oddelek. Ulice ozke in nesnažne, da

si slabših ne moremo misliti. Hiše so napol podrt; vse je umazano do skrajnosti. Raztrgani otroci kriče in se pretepajo; star Jud v razcapani suknji naju srpo ogleduje; skozi okno naju motri stara Judinja z razmršenimi lasmi in grda kot noč. Gabi se nama; pospešiva korake, da čim preje prideva iz te ciganske nesnage.

Že iz davnih časov je mesto Jeruzalem obenem trdnjava; obkroža ga namreč od vseh strani mogočno ozidje. Dandanašnji res da nima to zidovje mnogo pomena, — z Oljske gore bi sovražniki v par urah razstrelili celo mesto. — vendar pa Turki skrbijo za to, da je zid vedno v dobrem stanu. Visok je 12 m. in zelo debel; diči ga 34 močnih stolpov.

Skozi to zidovje vodi v mesto sedmero vrat. Najvažnejša so zahodna ali jafska. Pri teh vratih je največ prometa. Tujci in romariji prihajajo semkaj od kolodvora; vsi vozovi in tovarna živina gredo skozi ta vrata. V sosednjih ulicah imajo različne parobrodne in potovalne družbe svoje podružnice; v okolici teh vrat je nekaj zelo modernih ho-

telov, pa tudi elegantnih prodajalnic. Vedno je ob teh vratih vse polno ljudstva; velikokrat vlada tukaj kar naravnost gneča.

Ob teh vratih imajo Turki tudi precej močno trdnjavo (citadelo). Obkroža jo mnogo visokih stolpov; po njej se spreha množica turških vojakov. Ta trdnjava je najstarejši del mesta. Pravijo, da je v njej stanoval že kralj David. Ko je rimski cesar Tit razdelal mesto Jeruzalem, je prizanesel samo tej trdnjavi. In kdo ve, koliko križarjev je pod njenim zidovjem izdihnilo svojo hrabro dušo!

Najlejša vrata jeruzalemska pa so severna ali Damaskova. Diči jih mnogo večjih in manjših stolpičev. — Izmed drugih vrat smo že omenili vzhodna ali »Štefanova« in pa južna ali »sionska«.

Jeruzalem je torej v celoti tak kot druga turška mesta. Žalostna resnica je namreč, da na onem mestu, kjer je tekla zibelka krščanstva, že mnogo stoletij gospodarji turški paša, da se blišči nad mestom turški polumesec, znamenje mohamedanstva. Nerazumljiva so nam pota božje modrosti. On, ki si je iz-

volil judovsko ljudstvo za svoje ljudstvo in Jeruzalem za svoje mesto; On, ki je pripustil, da so neverni Rimljani razdejali Njegov tempelj in razrušili zidovje Njegove stolice; On je tudi dal Jeruzalem v roke še hujših nevernikov, mohamedancev.

XVIII.

Jeruzalem: judovsko mesto.

Prestavimo se v duhu v starodavne čase. Dobrih 1000 let pred Kristom je v malem mestu Betlehemu mlad, pa krepak deček pasel čede svojega očeta. Nekega dne pride v mestece prerok Samuel, se zglesi pri dečkovem očetu ter povprašuje po mladeniču. Pokličejo dečka, in Samuel ga vpride njegovih bratov mazili kot bodočega kralja judovskega. Mladenič, ime mu je bilo David, se izkaže hrabrega junaka in po zavlovi smrti res zasede kraljevi prestol judovski. Za svojo stolico si izbere Jeruzalem, in od onega časa dalje je bil Jeruzalem glavno mesto judovskega kraljestva in judovskega naroda.

(Dalje prih.)

bona stranka, o drugem se pa v gotovih krogih dvomi, da bi prodrli v drž. zboru. No, ta dvom bi ne bil do cela upravičen, kajti če se s tem načinom rešitve zadovolje Cehi in Nemci, ne bodo temu mogle kdove kako ugovarjati ostale stranke. — Vlada je baje, že izgotovila nov tak jezikovni načrt, ki ga v najkrajšem času predloži v presojo obeh strankama.

Stavka v Galiciji in vlada.

Stavka poljedelskih delavcev v Galiciji zavzema vedno večje meje in kmalu skoro ne bo okraja, kjer bi ne bila organizirana močna delavska stavka. Zlaste stavkajočih so večinoma popolnoma opravičene, kajti v tako žalostnem položaju, kakor v Galiciji, menda ni delavstvo nikjer v Evropi. Le žal, da vodijo in organizirajo stavko socialisti, ki imajo pri tem, kakor večinoma povsodi, svoje posebne, recimo materielne namene. Eden najhujših organizatorjev je poslanec Breiter, ki roma od vasi do vasi in na svojo pest s cerkvenim zvonom vabi k sebi kmete.

Vkljub temu bi pa vlada ne smela dopuščati takih grozovitosti, kakršne se dogajajo vsak dan pred njenimi očmi, in o kakršnih eni poroča rusinski list »Dilo«.

Ta list namreč piše: V vasi Buzakowka so se imela zavržiti pogajanja mej delavci in delodajalci. V to svrhu se je zbralo na prostem blizu 500 delavcev, da se konečno dogovore o pogojih in potem sprejmo delo. V hipu pa pridejo na zborovališče ulanci ter jamejo s sabljami razganjati mirne delavce. Ranili so na ta način mnogo oseb, potem jih pa 173 aretirali, zvezali, odvedli v pol ure oddaljeno vas Bazar, ter ondi potisnili čez noč v hlev, ki je bil kajpada napolnjen do zadnjega kotička. Šele naslednji dan so jih odvedli v ječo v Czarkow. Mnogo ljudi celih 24 ur ni ničesar zavžilo. — To je le en dokaz, kako se postopa z delavstvom, ki se bori le za svoj obstanek.

Korupcija na Ogrskem.

O novem velikem škandalu nam je sporočil zopet včeraj brzojav. Pri mestni upravi v Sobotki (Szabadka) so prišli na sled velikanske defraudacije, ki bo gotovo dosegla svoto desetih milijonov in brez dvomno bi bila sedanja mestna uprava docela ruinirala mesto, da ni konečno posegla vlada v to sršenovo gnezdo. — Kajpada so takoj odstavili župana Mamucicha in vse mestne uradnike ter uvedli proti njim disciplinarno preiskavo. Pri pregledovanju blagajniških knjig so našli, da v zadnjem času mestnih dohodkov sploh niso več sprejemali v glavno blagajno in tudi ne zabeleževali, marveč dotični denar so si »vzorni« funkcionarji kar lepo razdelili med seboj. V knjigah je najgorji nered, vse je prepisano, prečrtano, radirano in sploh tako zavoženo, da bržkone niti dognati ne bodo mogli, za koliko milijonov je ogoljufana mestna uprava. — Tako je liberalno gospodarstvo na Ogrskem: tri velikanske nerednosti se odkrijejo v dobrem mesecu. Prav primerno je pisal nedavno neki list, da panamski smrad liberalnega gospodarstva na Ogrskem že prodira do neba.

Slučaj Löhning.

Poročali smo že na kratko o veliki krivici, ki jo je provzročila pruska vlada svojemu višjemu uradniku, višjemu finančnemu svetniku Löhningu. V pokoj je moral radi tega, ker se je poročil s hčerjo doslužnega narednika, češ taka »plebejka« se ne sme pokazati v krogu uradniških dam. — Sedaj je pa vlada uvidela, da je to res zanj sramotno, in iztaknila je drug razlog za svoje postopanje. Pravi namreč, da uradnik ni bil suspendiran radi ženitve, marveč radi njegovega političkega vedenja. No, to je še huje. Če je bil Löhning res tak uradnik, da je zaslužil vpokojenje, zakaj ga niso že preje odslovili, marveč čakali šele njegove poroke. — Še bolj bedasta je trditve nekega lista, da se je uradnik že kot 70letni starček v tretje poročil z mlado devojko, ko je v resnici dotičnik dopolnil šele 59. leto in je bilo že mnogo drugih veljakov, ki so še starejši storili ta korak. Iz vsega se vidi, da skuša pruska vlada na vse mogoče načine prikriti svojo veliko blamažo.

Iz brzojavk.

Poslanec Haase odstopa. Superintendent in poslanec dr. Haase izjavlja, da ne sprejme več deželnozborskega mandata in da bo odločil tudi državnozborski mandat. — Ministerski predsednik Sagasta pojde. Iz Madrida javljajo, da Sagasta v kratkem odstopi. Listi že poročajo o njegovi utrujenosti in lahkem obolenju. — Trajni evropski mir hočeta doseči baje ruski car in italijanski kralj. Ta dva delujeta neki nato, da naj bi služile v bodoče armade le za ohranjenje notranjega miru in varstvo naselbin. Če bi se to zgodilo, bi se vojno breme znatno olajšalo.

Vabilo k XVII. redni veliki skupščini

družbe sv. Cirila in Metoda v Ilirski Bistrici, četrtek, 7. avg. t. l.

Vapored:

I. Sv. maša ob pol 10. uri v dekanijski cerkvi. II. Zborovanje ob 11. uri v hotelu »Ilirija«. 1. Prvomestnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Nadzorništva poročilo. 5. Volitev (Iz § 14. glavnih pravil: Velike skupščine se udeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico: a) pokrovitelji; b) udje družbinega vodstva; c) udje družbinega nadzorništva in razsodništva in e) podružnični zastopniki. Število podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vsaki 50 družbenikov eden zastopnik; vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti. Iz § 15.: Podružnični zastopnikom je dovoljeno pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov. Iz § 16.: Vsako leto izstopi ena tretjina družbinega vodstva. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iznova.) 6. Volitev družbinega vodstva. Po pravih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Tomo Zupan. 2. Ivan Hribar. 3. Luka Svetec. 4. Ivan Šubic. 5. Volitev nadzorništva (5 članov). 6. Volitev razsodništva (5 članov). Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. Ljubljana, dne 15. julija 1902. — Prvomestnik: Tomo Zupan. Podpredsednik: Luka Svetec. — Pristavek: 1. Dne 7. avgusta odhod iz Ljubljane z brzovlakom ob 5. uri 59 min., s poštanim vlakom pa ob 4. uri 54 min. zjutraj. 2. Po zborovanju skupni obed v hotelu »Ilirija« ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zgledati do 5. avgusta z naslovom: Trdka Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici. Kuvert brez vina stane 3 krone. 3. Odhod iz Ilirske Bistrice proti Ljubljani z brzovlakom ob 9. uri 27 min., s poštanim vlakom pa ob 6. uri 38 min. zvečer.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. avgusta.

Tržaški škof monsr. dr. Fran Nagl je prišel danes v Ljubljano. Po kratkem obisku v semenišču se je odpeljal v spremstvu mil. g. prošta Elberta za nekaj dni v Toplice na Dolenjskem. Dne 21. t. m. bode slovesno introniziran v Trstu.

Tavčar in škof Tavčarju ni prav, da smo mi o njegovem pozivu na škola poročali tako, kakoršen je bil v resnici. Včeraj pravi: »Dr. Tavčar je samo mimogrede omenjal, da bi dr. Susteršič bolje storil, če bi apeliral na svojega škofa in ne na barona Heina!« Tega dr. Tavčar ni povedal na shodu in še v svojem poročilu o shodu v »Narodu« ni tako zabil. On, dr. Tavčar je apeliral na škofa. Njemu, ki je vedno zmetel kompromise, je sedaj že čas, da se skličejo vse tri stranke, in primerno se mu zdi, da bi posredoval — škof. Sedaj bi bil po Tavčarjevem mnenju že čas, da se skličejo vse tri stranke in to naj bi storil škof, kakor bi bil škof dež. predsednik kranjski. Tako je bilo in tako ostane pribito! G. dr. Tavčar naj čez dva dni ne taji to, kar je povedal v nedeljo, ko ga je prevzel zdravi, čisti gorenjski zrak. Ne taji naj, kar je našemu poročevalcu po shodu še izrecno posebej povdajal in mu dejal, da bi »Narod« tudi lahko pisavo spremenil. Ali se je sedaj Tavčar ustrašil svoje lastne stranke. Umevno je seve, da ga jezi, ker njegovega poziva nismo s primerno poniznostjo sprejeli kar meni nič tebi nič, ampak Tavčarja naslovili na barona Heina in na voditelja katoličar narodne stranke, h kateremu naj pride s svojimi predlogi. »Narodovo« uredništvo naj sedaj hitro izpusti iz Tavčarjevega poziva besedo škof in postavi na mesto njega besedico »Hein«, n. pr. tako-le: »Ce bi Hein pomnil svojo nalogo, bi moral kaj storiti,

da se silna nasprotja poležejo. Sedaj je prilika za to. Imel je tako priliko že jedenkrat, a jo je zamudil in bojimo se, da jo bo zamudil tudi sedaj. Hein tudi prvič ni hotel ničesar storiti. To je bil vzrok, da se poravnava ni dosegla. Sedaj bi bil zopet čas intervenirati; čas bi bil, da se skličejo vse tri stranke. Prepričani smo, da Hein tudi sedaj ne bo ničesar storil, kajti na Heinu leži dr. Tavčar.« — Tako bo položaj prav pojasnjen! Tudi včerajšnje psovko na škola, da je marioneta v Šusteršičevih rokah, naj bi »Narod« pravičnejše izpremenil, in če pravi Tavčar, da škof leži pod Šusteršičevim trebuhom, naj bi pač raje povedal, kdo leži pod njegovim trebuhom. Tavčar naj se navadi položaj soditi, kakor je v resnici, gre naj hitro zopet nazaj na Visoko, in kadar ga bo zopet prevzel gorenjski zrak, takrat naj se zopet oglasi!

Kaj je »Slovenskim društvom«?

Pišo se nam: V predvčeršnjem »Slovencu« čitam, da je shod v Poljanah sklical »Slovensko društvo« in da je valed tega predsedoval shodu dr. Tavčar. Tukaj je pač pomota, kajti društva tega imena ni več. V Ljubljani se je politično društvo tega imena pred sedmimi ali osemimi leti ustanovilo. Imelo pa je samo enkrat letni občni zbor, od tistega časa sem pa spi spanje nevzdravno — poginilo je na nebriznosti društvnikov in odbora. Pred štirimi leti je bil sklican zopet občni zbor v »Narodni dom«. Ker pa k temu občnemu zboru niti odbor ni prišel, menda so bili trije ali štirje gospodje zraven, so pustili vso stvar pri miru. Od tedaj pa o »Slov. društvu« ni duha ni sluha. — Sedaj pa zopet zborujejo pod firmo »Slov. društva«, ki pravomočno nič več ne obstoji. Politična oblast zahteva, da se ji vsako leto naznani odbor in število članov. Vprašamo torej: Kdaj se je vršil zadnji občni zbor »Slov. društva« in kakšen je odbor? Ako tega društva v smislu pravil ni več, kako more dopuščati politična oblast, da sklicujejo liberalci svoja zborovanja pod firmo tega društva? (Tol. nicht geländet.)

Kanonilčno vmeščen je bil včeraj na župnijo Gobjd pri Kamniku tamošnji dosedanji župni upravitelj č. g. Anton Kocijančič.

Novi beneficijati v Kropi. Č. gosp. Viktor Šega, bivši frančiškanski kapelan v Ljubljani, pride za beneficijata v Kropo.

Prva sveta maša v domovini. Poroča se nam iz Celovca: Naš koroški rojak č. g. Janko Arnejc, doma iz Ledenice blizu baškega jezera, je bil v Rimu, kjer je dovršil svoje nauke v kolegiju »Germanikum«, dne 22. julija promoviran doktorjem bogoslovja. Sedaj se povrne v domovino in opravi tu slovesno prvo mašo na praznik Marijinega vnebohoda dne 15. avgusta pri podružnici sv. Gregorja ob baškem jezeru, župnija Pečnica. Naj je mlademu gospodu doktorju srečen povratek v domovino!

Dijamantni doktorski jubilej Strossmayerjev. Iz Slatine se poroča, da so Slovenci in Slovenke predvčeršnjim priredili biskupu Strossmayerju srčno sere na d o. Udeležilo se je je ogromno ljudstva.

Osebnosti. Prometni uradnik in asistent c. kr. državne železnice v Beljaku, g. Josip Šmuc, je imenovan za načelnika postaje Kamnik. — Pravosodni minister je imenoval kaznilniškega pristava v Mariboru, g. Avg. Bothe, za nadzornika ženske kaznilnice v Begunjah. — Tukajšnji vojaški kapelan I. razreda, č. g. Fran Ivanetič je premeščen v Gorico. — Službohanje na gluho nemnici sta na lastno prošnjo opustila učitelja gg. Jos. Armič in Ant. Arko ter sta mesto nju imenovani za ta zavod učiteljici gospodični Uršula Zupančič v Metliki in Pavla Vodušek v Ljubljani.

Najnovejši napori štajerskih Nemcev. Nemci so začeli sedaj agitacijo, ki meri na to, da se nemške sole na Spod. Štajerskem postavijo pod nadzorstvo popolnoma nemškega okrajnega šolskega sveta, ter tako oproste vsakega upliva okrajnih odborov, v katerih imajo Slovenci večino. Ker se Nemcem ni posrečilo odpraviti okrajnih odborov, hočejo jim sedaj vzeti vsak upliv na nemško šolstvo. Kot načelo proglašajo, da naj imajo o nemškem šolstvu odločevati samo nemške

šolske oblasti. Po naši sodbi bi se dalo glede tega vprašanja prav lahko doseči sporazumljenje. Nemci naj le pripoznajo, da to, kar velja zanje, velja tudi za Slovence. Nemci naj pripoznajo, da imajo o slovenskem šolstvu odločevati samo slovenske šolske oblasti, naj pomagajo, da se za Slovence ustanovi poseben slovenski šolski svet in razpor bo hipoma poravnal.

V Železnikih je pogorela hiša Antona Klemenčiča. Škode je 2000 K.

Strankarski sestanek štajerske soc. demokracije je bil te dni v Gradcu. Stranka je obsodila stališče nemških strank v zadevi spremembe dež. volivnega reda in je določila, naj noben zaveden delavec pri prihodnjih deželnozborskih volitvah ne podpira nemških strank. Glavno krivdo, da se ni dosegla pravična volivna preosnova, je stranka naprtila nemški ljudski stranki.

K uboju kaplana Mikliča piše »Domovina«: »Tudi mi obžalujemo, da je »Stajerčev« seme pognalo take sadove, in zvrčamo vso odgovornost na one, ki v »Stajercu« hujskajo zoper vse, kar je slovenskega. Morda bo državno pravdnistvo bolj pazilo na »Stajerčeve« hujskarije. Saj je spravilo enkrat neki slovenski list pred porotnike, ker je ptujske nemškutarje nekoliko okrcal«.

Ponesrečen abiturijent. Dne 31. m. m. se je v Beligrabi pri Poličanah našlo truplo abiturijenta Ivan Hitera. Blizu trupla, ki je ležalo pod visoko apneno skalo, je ležala knjiga »Kletev nezvestob«. Ali je bil vzrok smrti samomor, neareča ali hudodelstvo, se še ne ve.

V Slov. Bistrici so bili v nedeljo na izletu nemški obrtniki iz Gradca, Celja in Maribora.

Slavnost tržaškega slovenskega delavstva bo prihodnjo nedeljo. »Delavsko podporno društvo« bo slavilo 20letnico blagoslovljenja in razvitja svoje društvene zaslave.

Slavnost v Gradcu in južna železnica. K nemški pevski slavnosti v Gradcu je južna železnica aranžirala 435 vlakov.

Morilka svojih otrok. Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je Marija Bauman vrgla v potok svoje tri otroke, ki so utonili. Vzrok strašnega dejanja je vedni preprič z možem. Morilko so prijeli.

Požari — sum požiga. Iz gornje savinske doline se nam piše: Na Rečici smo doživeli v tem letu veliko strahu. Vsak mesec je kje v trgu gorelo v noči od 11. do 12. ure. Ljudje so bili že čisto zbegani, ker si že nobeden ni bil življenja in premoženja svest. Vse je govorilo, tu ne more biti drugo, kakor da nekdo požiga. In glejte — zadnjič so gnali orožniki vso Perehlinovo družino v luknjo, ker so neki na sumu. To je tisti Perehlin, o katerem je Ant. Zagar v »Slov. Narodu« pisal, da je zelo »simpatična« oseba, in nraven človek. Take ljudi junogovci zagovarjajo.

Razpisane službe. Na državni gimnaziji v Mariboru je popolniti učiteljsko mesto za klasično filologijo. Prošnje je poslati do 20. t. m. na deželni šolski svet. — Na dvorazredni, v tretjem krajnem razredu se nahajajoči ljudski šoli pri Sv. Janezu na Vinski gori, je popolniti stalno ali začasno učiteljsko službo. Prošnje na krajni šolski svet. — Na enorazredni, v tretjem krajnem razredu se nahajajoči ljudski šoli v Breznu je razpisana služba šolskega vodje. Prošnje do 31. avgusta na krajni šolski svet.

Novice iz Amerike. Slovenska redovnica v Ameriki. Iz Clevelanda se poroča: V prelepi kapeli č. sestra Naše ljube Gospe na Superior st. in Huntington avenue je bilo te dni preoblečenih najst novicijatij, ki so tudi storile slovesne obljube. Pri slavnostni vel. sv. maši je služil kot dijakon naš rojak č. g. V. Hribar. Za nas Slovence je posebno zanimivo to, da je jedna izmed novih sestra Slovenka, in sicer sestra Manetta, preje Uršula Turck, doma blizu Žužemberka na Kranjskem. Pred tremi leti je prišla sestra Manetta v Ameriko in stopila v zavod Naše ljube Gospe. Sestra Manetta je bila pred odhodom v Ameriko v službi v ljubljanskem Marijanišču. — Strela v clevelandski slovenski cerkvi. V Clevelandu je tresčilo v kupolo slovenske cerkve sv. Vida. Okna v kupoli so se vsa pobila,

ravnatako je bil poškodovan precejšen kos strehe. Cerkovnik g. Malovrh in eden drug delavec sta ravno takrat pometala cerkev. Oba pravita, da nič ne veta, kako sta prišla iz cerkve, tako sta bila prestrašena. Električne žice v cerkvi, ki so odpeljale strelo, so najbrž rešile, da cerkev ni začela goreti. Skoda se ceni na 300 dolarjev, ki je pa pokrita z zavarovalnino. — Več naših rojakov je zopet na poti iz Amerike v domovino. — Ponesrečen Slovenec. V Biwabiku, Minn., se je ponesrečil 25letni rojak Franc Sprajcar. Delal je v Biwabiku rudniku; pri prevračanju vozov se ni mogel dovolj hitro umakniti ter je prišel pod voz, ki ga je grozno poškodoval. Ko je 2 uri pozneje prišel na lice mesta duhovnik, je nesrečnik že izdihnil svojo dušo. Rajni je bil samo nekaj čez 3 mesece v Ameriki.

Štrajk kavarnarskih uslužbencev v Trstu se bliža koncu, oziroma — slišku. Mnogo štrajkovcev se je že podalo na delo, a mnogo izmed onih, ki še štrajkajo, se najbrž ne povrnejo več na delo, ker so njih prostori že nameščeni z drugimi. Kavarnarji so uslužbencem sporočili, da so pripravljeni nadaljevati pogajanja, ali le pod tem pogojem, da se uslužbenci takoj in brezpogojno vrnejo na delo. — Najnovejše vesti poročajo, da so kavarniški uslužbenci sklenili prenehati s štrajkom in so se zadovoljili z dosedanjimi pogoji. Ta stavka je torej končana.

Otroka povozil je v Kopoljah minulo soboto 15letni V. Babič iz Podgore, ko se je imenovanega dné zvečer z vozom vračal s polja in prenaplno vozil skozi vas. Povozena, ki je po preteku treh ur umrla, je 4letna hčerka posestnika Grandovea.

Nova stavka v Trstu. 110 delavcev in učencev livarne Tomaž Holt v Trstu je ustavilo delo radi plačilnih nesporazumljenj.

Žrtva fantovske zmote je postal v noči 4. t. m. 76letni delavec Gašp. Urnkar, ki je bil v delu pri gostilničarju Zihleru in spal omenjeno noč v njegovem hlevu. Tu sta po navadi prenočevala tudi hlapca Lipovšek in Korošec, na katera so imeli fantje posebno »piko« in ravno to noč prežali na nju pred hlevom. Po nesreči pa je v tem času prišel iz hleva delavec Urnkar. Prežarji so takoj planili po njem, meneč, da je eden hlapcev, in ga pobili na tla, da je obležal nezavesten. Drugi dan so ga prepeljali v bolnico. Dejanja sumljiva sta železniški oziroma tovarniški delavec v Zalogu Janez Avsec in Andrej Kačar, ki so ju že prijeli.

Tri službe pisarniških pomožnih uradnikov pri tukajšnjem dež. sodišču v Ljubljani so razpisane proti dnevni plači 2 K 40 h. Prošnje do 9. t. m.

Mizarsko društvo snujejo v Gorici. Iz Trsta jih je prišel dramit Kajner, predsednik tamošnjega mizarskega društva. 47 mizarjev se je odločilo pristopiti v to društvo.

Za kanalizacijo Opatije se je vršilo včeraj tam posvetovanje v navzočnosti cesarskega namestnika grofa Gočssa. Sprejeli so načrt barona Schwarza. Iz Opatije se je odpeljal grof Gočss dalje po Istri pregledovat urade.

Dohodki osebnega davka so znašali l. 1901 na Kranjskem 1.773.501 K 1 v. Od te svote je dobila dežela 110.828 K 46 v.

O goriški policiji. V pokoj je stopil policijski oficijal g. Kratký. Službo je opravljal celih 52 let in se nahaja danes v 75. letu svoje dobe. V Gorici že biva 30 let.

Dobrosrčna turista. Poročali smo te dni o grozni nesreči, ki je zadela pred kratkim vodnika Šibenika v Otoški jami, ko je spremljal dva turista iz Nemčije. Šibenik je zapustil 5 mladoletnih otrok. Turista, katera je Šibenik spremljal, sta se prostovoljno zavezala, kolikor jima bo mogoče, skrbeti za uboge otroke.

Stavka mizarjev v Zagrebu. Stavka mizarjev trdke Bothe in Ehrmann v Zagrebu še vedno traja in ni izključeno, da se razširi tudi na druge delovrabe. Mizarski pomočniki zagrebški so imeli shod, na katerem so sklenili takoj priti s splošno stavko, ako bi mojstri kakorkoli podpirali trdke Bothe Ehrmann proti stavkujočim. Tudi mej po-

močniki drugih obrti je v Zagrebu veliko gibanje.

Ljubljanske novice.

Nagla smrt. Včeraj smo poročali, da je umrl bivši vežbalec tukajšnjega gasilnega društva g. Klemenec. Našli so ga včeraj zjutraj kledečega in naslonjenega na postelji mrtvega.

Dr. Frianov zobozdravniški atelije prevzame g. dr. Edvard Bretl.

Sprememba gostilne. Gostilno v »Katol. Domu« opusti te dni g. Cotič. V to gostilno pride gostilničar od »črnege medveda« g. Rus.

Ljubljanska društvena godba ima danes zvečer ob 8. uri koncert pri »Auru«, jutri ob istem času pa pri »Lloyd«. Vstopnina za nečlane 30 vin, za člane je vstop prost. Vspored godbe je popolnoma nov.

Sprememba posesti. V bivšo Samasovo hišo v frančiškanskih ulicah, kjer je bil dalje časa fotografski zavod Landau, so se preselile frančiškankе.

Ne skakajte raz električne železnice. Včeraj je skočila raz električnega voza Marija Anžun, stanujoča na sv. Petra cesti št 46, ter se tako pretresla, da so jo morali prepeljati na njen dom.

Ponesrečena Bizovičanka. Včeraj se je ponesrečila v Ljubljani Marija Ferkolj iz Bizovika. Prišla je z levo nogo mej svoj voz in mej voz, katerega je vodil hlapec Janez Žan. Ferkolj je močno poškodovana.

Izpred sodišča.

»Lep« mož. 25 let stari posestnik v Kranju, Žiga Killer, je slabo gospodaril s svojim imetjem, tako, da je bila sodnija primorana, izreči ga zaupljivcem in mu postaviti kuratorja. Seveda ga je to jezilo, da je s svojo ženo zelo kruto postopal, jo pretepal in jeje grozil, da jo bo ubil. Že lani sko leto jej je nekateri porinil nož v pleča, vendar mu je žena odpustila in ga ni ovadila. V Kranju je bil obsojen zaradi raznih prestopkov na 2 mesece zapor. Med tem časom je žena spretno vodila mesarsko obrt, in ko se je vrnil meseca majnika iz zapore domov, zahteval je takoj od svoje žene denarja, ni se brigal ne za delo, ne za obrt, in to je dalo ženi povod, da mu je očitala njegovo počenjanje. To je bil ogenj v strehi, postal je silovit in prisiljena je bila žena, da se ga obrani, dom zapusti ter zbeži k stricu, ki je mizar v Kranju. To je obtoženca tako vjezilo, da je zahteval svojo ženo domov, a ker mu je stric rekel, da to ne bo zanprej več tako šlo — zgrabil je strica za vrat in ga tepel po životu, obenem pa grozil svoji ženi, da jo bo, kadar mu pride v roko.

Za to nečuveno surovost je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom in trdim ležiščem vsak teden.

V dveh zaporih na en dan, to je nekaj čudno, a vendar se je pripetilo hlapcu Jožefu Kernu s Primskovega; bil je namreč od okrajnega glavarstva v Kranju obsojen na 6 ur zapore, katero kazen je pa hotel pri tamošnjem okr. sodišču nastopiti. Ker se je kazal treznega in se je mirno vedel, sprejel ga je sodni sluga. Komaj pa je Kern prestopil prag zapore, pričel je upiti in razsajati ter je ponesnažil zapor tako, da je bil sodni sluga prisiljen, iztirati ga s pomočjo svojega tovariša iz zapore in ga premestiti v občinski zapor. Tu se je pa dejansko zoperstavil obema sodnima slugama ter sunil enega v prai, drugega v obraz, obenem ju pa na razne načine psoval, občinskemu redarju pa, ko ga je ta odvedel na stražnico, grozil, da dva meseca ne bo več živ in kadar iz zapore pride, da bo takoj dušo izdihnil.

Sodišče mu je priznalo 6 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom in trdim ležiščem vsak mesec.

Otrok utonil je dne 5. junija t. l. v vodi Belci Ivani Polajnar, kočarjevi ženi v Zg. Belci. B la je sama doma ter se mudila v veži s svojo 2 in pol leta staro hčerko Maričko. Kar jo pokliče njena tašča, da bi jej pomagala kruh na peč znositi. To priliko je porabil otrok, da je začel v komaj 7 korakov oddaljeno vodo Belco ter tam utonil. Obsojena je bila, ker ni pazila na otroka, v 3dnevni zapor.

Zabavljač. Tovarniški delavec Anton Ferčej zabavljal je v neki gostilni v Gorjah Poru vema fantoma in grozil, da pretepe Jurija Pora. Ta pa zagradi Ferčēja ter vrže na tla, na kar se ta pobere ter sune Jurija z nožem v levo ramo. Ko sta Porova fanta v družbi tretjega tovariša naprej korakala, skoči obtoženec od strani in udari z nekim lesom Janeza Pora po glavi. Obsojen je bil na 4 mesece ječe.

Celovško deželno sodišče.

Obsojen nadučitelj. Hodiški nadučitelj g. Staudacher je stal dné 22. jul. pred celovškim o. kr. okrajnim sodiščem,

obtožen radi tepenja otrok. 7letno šolarico Tavčar je bil namreč hudo telesno poškodoval. Imela je rani na ušesih in blizu levega očesa. Sodišče mu je zato prisodilo 10 kron globe ali 24 ur zapore. — Že pred dalje časom je bil isti učitelj obtožen. Ker je pripeljal kot pride celo vrsto otrok, je bil takrat oproščen. Tudi zdaj si je hotel pomagati z otroci kot pričami, a ni šlo!

Tatvine. Celovski gostilničar S. Bornik je vzel v službo svojega nečaka, 20letnega sedlarskega pomočnika. Ta je svojo zahvalo stricu pokazal s tem, da je vkradel 3 ure. Dobil je en mesec zapore. — 21letni ključar A. Rakosa v Gumiču pri Volšbergu je kradel pri svojih tovariših denar in uro. Dobil je tako 3 mesece.

»Poginili mora.« Dne 14. maja se je 34letni dninar M. Lukan pri Majerniku ob vrskem jezeru prepisal s svojim gospodarjem. Ranil je moža, ki je hotel prepričati, z nožem, nekaterim osebam pa je klical: »Če dobim koga od Vas, mora poginiti!« Prej je bil že 11krat kaznovan. Zdaj je dobil 2½ leta težke ječe.

»Vse to ljubezen striti.« 27letni dninar T. Pušnik iz Krejanc, obč. Galicija, je dne 18. maja l. l. obiskal svojo sestro in pri njej stanujočo ljubico Micoico Lindorfer. Našel je tam pa hlapca Kozla in ker je Pušnik zelo ljubosumen, se je s Kozlom kmalu začel prepirati, pozneje pretepati ter ga je z nožem ranil na glavi in ramenih. Ljubosumni fant je dobil mesec zapore, da ohladi prevročo ljubezen.

Radi nenravnosti je dobil 29letni Fr. Šturm iz Celovca, ker je hotel posiliti 13letno dekle, šest mesecev ječe.

V zapor ni hotel 41letni Janez Wohlrab. Hoteli so ga v Pliberku zapreti, ker je razsajal v gostilni gosp. Plešivnika. Ko je prišel orožnik ponj, se mu je dejansko zoperstavil. Dobil je 8 mesecev ječe s postom vsak mesec.

Kriva prisega. 29letni Fr. Švegl, pristojen v Naklo na Gorenjskem, je krivo prisegel v prid posestniku J. Begunterju v Podgorji. Šlo je takrat za 3600 K in mu je Beguter prigovarjal, naj tako priseže. Dobil je Švegl 4, Beguter 7 mesecev težke ječe.

Pri naboru v Celovcu je hotel dne 9. aprila 21letni delavec V. Samic oprostiti tovariša, ki sta ga dva policaja aretirala. Ko so aretirali še njega, je policaje pošteno ozmerjal in razsajal. Izgovarja se, da je bil dišo pijan, a mu nič ne pomaga, ter mora v 2mesecnem zaporu ponavljati spomine na svoj nabor.

Razne stvari.

— Najnovejše od raznih strani.

Grozna toča je v nedeljo v Nagy-Szölösu povzročila veliko opustošenje. Toča je pobila vsa okna. Na polju je padla kakor pest debela in je ubila 4 osebe. Pogubilo se je tudi mnogo živine. Vsa letina na vinu in turščici je uničena. Med ljudstvom je nepopirna beda in velika žalost. — Vlak prodril v postajno poslopje. V La Coruni je v nedeljo osobni vlak s tako naglico pridrdral na ondodni kolodvor, da je prodril zid postajnega poslopja. Ranjenih je bilo več oseb. — Kitajske delavce za Johannesburg iščejo ondodni angleški podjetniki pri zlatih in diamantnih rudnikih. — Dobrodelni kongres se vrši v Tridentu od 28. do 31. t. m. povodom papeževega jubileja. Udeležila se ga bodo vsa katoliška društva laških Tirol. — Veliki sleparki tolpi so prišli na sled v Varšavi. Nje člani, katerih večino so že prijeli, so ponarejali bankovce po 500 rubljev. — Stroški Pallizzonele pravde. Ta pravda, ki je trajala 10½ meseca in h kateri je bilo povabljenih 500 prič, je stala nad 1 milijon lir. — Armenski patriarh Ormanian je podal ostavko, ker se sultanova vlada noče ozirati na zahteve Armencev. — Ustrelila se je v Marcelji pri Kastvu komaj 9 letna Ana Katič. Igrala se je z nabito puško, ki se je sprožila. Bila je takoj mrtva. — Prostorvoljen mučenik znanosti je v Parizu zdravnik dr. Garnault. Sedaj se je že drugič inficiral s tuberkulo od goveda, da na lastnem telesu pokaže, da nima prav Koch, ki pravi, da taki tuberkuli niso prenosljivi na človeka. »Z drugim inficiranjem«, pravi dr. Garnault, sem se postavil v popolno nevarnost, da na stroške svojega življenja dokazem zmoto dr. Kochu. — Falb in mesec avgust. Falb pravi, da bo prvi teden avgusta precej suh, potem pride nekoliko dežja, od 11. do 24. avg. bo dežja suho, samo kritični dan drugega zeda dne 19. avg. bo dežja prinesel nekaj viharjev, ki bodo le semtertje povzročili deževje. Od 25. do 31. avgusta bo deževno deževnejše. — Neguš Menelik je v svoji državi upeljal brzjav. — Ogrski železniški vozovi za Transvaal. Loydov parnik »Carinta« je priplul na Reko, da sprejme 150 na Ogrskem izdelanih železniških vozov za železnice v Transvaalu. — 1000 gld. v poštnem nabiralniku so našli v Taboru na Češkem. Neki oddajalec pisem jih je skoro

gotovo zamešal mej pisma. — Sanitetni vozovi na železnicih. Za hitro pomoč pri železniških nesrečah je avstrijska državna železnica na večjih postajah nastavila sanitetne vozove. — Madame Humbert — blazna. Razni francoski zdravniki so pričeli na podlagi dejanj Humbertove dokazovati, da je — ta sleparica blazna in da so vsa nje dejanja povzročena vsled blaznosti. Vsekakor bi bilo železi, da ti zdravniki poizvedo tudi za sedanje — bivališče gospe Humbert, da se tako more natančno preiskati njihove trditve. — Srbski damnikarski kongres se bo vršil 14. sept. v Belgradu. — 12 skladišč uničil je ogenj v Brownu na Angleškem. — Prehiter notar. Notar Bela Halas v občini Terbu je dal zapreti nekega mladega moža, ki je bil popolnoma tak, kakršnega je opisovala tiralica za Keckemetijem. Notar je bil tako prepričan, da je prijel pravega Keckemetija, da je napravil slovesen obed in je stroške za to vzel iz njemu zaupanih denarjev. Nadejal se je, da itak dobi bogato nagrado. Sedaj so morali aretiranca izpustiti, ker ni Keckemety, notarja so pa radi poverjenja uradnega denarja zaprli. — Umrl je v Reznu (Regensburg) obče znani knjižar Friderik Pustet v dobi 71 let. Pokojnik si je stekel mnogo zaslug za katoliški tisk. — Trust damskih krojačev se snuje v Ameriki. Trust bo pošiljal blago tudi v Evropo in je v prvi vrsti naperjen proti evropskim krojačem damskih oblek. — Iz Pariza v Pekin v 22 dneh se lahko privozi, ako se posluži luksusa vlaka transsibirske železnice. — Dvojčka umorila je v Černovici nezakonaka Elrozina Štefinek. — Električna moda. V Ameriki je prišlo v navado, da nosijo gospodje in gospe električne okraške, ki žare od električne luči. — Stavka uslužbencev igralnice v Spa se nadaljuje. Uslužbenci so priredili demonstracijo. — O ognju v Lourdu se sedaj pojasnjuje, da se je le pri samovarju vnela obleka nekemu dekletu, ki se je močno opeklo. Drugega ognja ni bilo. — Bodoča svetovna razstava bo de leta 1903 v Manchesteru. — Čuječe stekleno oko. Na otoku Ceylonu so delavci na neki veliki plantaži takoj prenehali z delom, ako jih ni gospodar nadzoroval. Te dni si je gospodar izmislil nekaj posebnega. Prinesel je seboj oko iz stekla in dejal črncem: »To oko bom tukaj pustil in to oko bo gledalo na vas ter vas nadziralo«, potem pa je odšel. Črnci so s strahom gledali na oko in delali naprej, končno pa je premeten črnc stopil pred stekleno oko in je zakril s steklom. Črnci so bili prepričani, da jih oko sedaj ne vidi, zato so legli v senco in zaspali.

Zopet nesreča v Benetkah — cerkev San Giovanni e San Paolo se je podrla. Ta vest prihaja iz Benetk. Med mašo so včeraj ljudje, ki so bili v cerkvi, nakrat začuli, da zidovje poka. Prestrašeni so ljudje planili na prosto. Skoro na to sta se zrušili veliki stranski okni in podrl se je en del velikih stebrov. Okolu cerkve so takoj napravili ograjo. Ta cerkev, katero tudi imenujejo San Zanipolo, je impozantna dominikanska cerkev. Sežidana je bila mejleti 1234 do 1430. V tej cerkvi so grobovi dožev in spomeniki mnogih slavnih mož. Lahi so brzojavili listom, da je nesreča nastala vsled zračnega tlaka, povzročene po močnem tresku, drugi pa zopet trdijo, da je za Benetke res resna nevarnost, da se ne porušijo. V veliki nevarnosti, da se podre, je sedaj palača Reale. Zidovje palače poka in vidijo se že velike razpokline.

Porotna obravnava proti zloglasni mafiji v Bologni je odkrila dejstva, ki podajajo najzlostonejšo sliko družabnega življenja v Siciliji. Glavni zločinci Trapanija, bivši poslanec Pallizzola in Fontano so obsojeni bili, kakor smo kratko že poročali, vsak na 30 let temnice. Dokazalo se je, da se je četa najpropalejših uradnikov pospela do najvišjih in najuglednejših mest. Kdor jim je bil na potu, tega so odstranili, bodisi z otrovom, revolverjem ali bodalom. Meščani so živeli v vednem strahu pred to družaljo. In ne brez vzroka, kajti dan na dan so se vršili pri belem dnevu najgrozovitejši umori. Tako je bil umorjen ravnatelj banke v Siciliji Notarbartola sredi pota med Palermo in Trebijo. Prva porotna obravnava l. 1893 do 1896 je bila brezuspešna. Leta 1897 so posadili dva konduktarja na zatožni klop, a so ju morali izpustiti. Leta 1899 se je ponovilo sodnijsko preiskavanje. V dva meseca trajajočem zasledovanju so zaslišali čez 140 prič. Sin umorjenega Notarbartole, pomorski poročnik, je trdil v tej razpravi, da je začel umora palermški zastopnik Pallizzola, ki je imel do njegovega očeta sovraštvo radi tega, ker ga je razkrinkal kot goljufa. Pallizzolovo orodje je bil strup. Med drugimi umori se je dokazalo, da je dal Pallizzola umoriti tudi nekega Micelija, in sicer samo zato, ker se je potegoval za neko posestvo, katerega se je hotel prilastiti Pallizzola. Razprava proti Pallizzolu in njegovim drugom je trajala nad enajet mesecev. Porotniki so jih proglasili krivim in sodni dvor jih je ob-

so doli na najvišjo kazen, katero laški kazenski zakonik pozna, na trideset let temnice. Prijatelj Palizolovi so strahovito delali in vplivali, da bi bil Palizola oproščen. Bili so tako trdno preverjeni, da bodo porotnike pridobili za se, da so pripravili že slavnostni spreved.

Društva.

(Pevsko društvo »Slavec«) v Ljubljani priredi v nedeljo dne 14. septembra t. l. veliko vrtno slavnost v širšem obsegu. Podrobnosti objavijo se pravočasno.

(Vrtno veselico) priredi prostovoljna požarna bramba v Mokronogu ob priliki svoje 20letnice dne 10. avgusta 1902 na vrtu gostilne »Pri Lipi«. Vpored: Pozdrav. Humoristični prizori in petje moški in mešani zbor. Tombola. Igra: »Blaznica v l. nadstropju«. (Burka v jednem dejanju.) Prosta zabava. Mej posameznimi točkami svira domača godba in posluje šaljiva pcšta. Pričetek veselice ob 3. uri popoldne. Vstopnina 20 v. za osebo. Preplačila se hvaležno sprejmejo. Ob ne ugodnem vremenu se vrši veselica v notranjih prostorih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda so meseca julija poslali prispevke p. n. gosпода in društva: Upravištvo »Slov. Naroda« zbirke 174 89 K, uredništvo »Slovenca« 5 K, Vincencijeva družba v Trzinu 400 K, Čitalnica v Šiški del dohodka veselice 200 K (po »Slov. N.«), Narodna Tiskarna podpora 200 K, advokat dr. Janko Brejc v Ljubljani dar 100 K, tovarnar Ivan Jebračin od kave 200 K, vesela družba v Radovljici 310 K, mariborski bogoslovci 1902. l. 200 K, dve gospici iz Trziča z geslom: »Iz naroda za narod!« zbirko 20 K, Jos. Vrtovec v Vel. Žabljah iz nabiralnika 4 K, Ježovnikova gostilna v Velenju iz nabiralnika 8 K, koroški Slovenci dar 1000 K, pripraviški abiturijente dohodek veselice 100 K (po »Sl. N.«); Ciril-Metodov dar: Josip Novak v Lukovici 10 K, nadučitelj Fr. Kovač v Zatičini zbirko 1320 K, nadučitelj Fr. Lavtižar v Šmartnem pod Šmarno goro 3 K; posojilnice: v Šmihelu pri Pliberku 28 K, v Žalcu 40 K, v Spod. Dravbergu 50 K, v Pišecah 10 K, v Cerknici 20 K; podružnice: ženska v Trbovljah 69 K, v Ljutomeru 1710 K, v Trzinu 34120 K, moška v Novem mestu 107 K, v Litiji 126 K, ženska v Kranju 124 K, moška v Kranju 12260 K, za Vuhred in okolico 15 K, Pivka na Krasu 34 K, ženska v Trstu 500 K, izvanakademična v Gradcu 50 K, ženska v Postojni 50 K, moška šentjakobsko-trnovska v Ljubljani udnine 74 K in Ciril-Metodovega daru 48 K, ženska v Krškem 80 K (po »Sl. Nar.«), v Gorjah pri Bledu 36 K. Družba je imela meseca julija skupaj 480604 K dohodkov in 383281 K stroškov. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Železniki, 6. avgusta. Minister Wittek je bil včeraj tu slovesno vsprejet, ko je šel v Podbrdo ogledat si zgradbo predora.

Iš!, 6. avg. (C. B.) Rumunski kralj je danes odpotoval v kopališče Gastein. Cesar je spremil gosta do kolodvora. Vladarja sta se poslovila zelo pristrčno. Objela sta se in dvakrat poljubila.

Slatina, 6. avg. Včeraj se je pod vodstvom dr. Vrbanića poklonila deputacija biskupu Strossmayerju.

Rim, 6. avg. Tu in po raznih laških mestih so bili po noči potresi.

Madrid, 6. avg. Inženir Gabaro je iznašel minijaturno elektriško železnico, ki se izpelje po zraku in ki najhitrejšje opravlja pošto službo. Konstrukcija je tako umetna, da za cel mestni del pri železnici, zadošča pri pismih samo en uradnik.

Pariz, 6. avg. V Conetu so ženske policijskega komisarja, ki je hotel zapreti neko kongregacijsko šolo, pobile na tla. V raznih krajih čakajo policijske komisarje na cestah oboroženi kmetje. V Laudernanu je izbrana množica ljudstva okoli samostana in pravi, da se ne umakne.

Haag, 6. avgusta. Koncem tekočega meseca bo v vili Krügerjevi konferenca burskih voditeljev. Meyer, ki je včeraj obiskal Krügerja, ni povabljen,

ker ga radi njegovega govora pri obedu Kitchenerjevem smatrajo za izdajalca.

Umrli so:

4. avgusta. Angela Primic, posestnikova hči, 2 mes., Opekarska cesta 33, akutni črevesni katar. — Ivan Žitnik, posestnikov sin, 7 dnij, Karolinska zemlja 36, oslabljenje moči.

5. avgusta. Robert Zagorc, pomožni uradni sluga, 37 let, Hrenove ulice 14, se je ubil. — Fran Triller, kontrolor deželne bolnice, 63 let, Zaloška cesta 2, vs'ed raka. — Ignacij Klemens, knjigovez, 77 let, Streliške ulice 6, ostarelost.

V bolnišnici:

1. avgusta. Jakob Dimnik, zidar, 48 let, jetika. 2. avgusta. Makso Šircelj, delavčev sin, 4½ let, meningitis. 4. avgusta. Ivan Starman, delavec, 37 let, ruptura intest. peritonitis.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

	Čas upa- savanja	Stanje vreme v min.	Tempe- ratura po Celsijju	Vetrovi	Nebo	Podstata v 34. urah v m.m.
5. 9. zveč.	736-5	19-4	brezv.	jasno		
6. 9. jut.	738-6	15-5	brezv.	jasno		0-0
6. 9. popol.	737-8	28-1	sl. jvzh.			

Srednja včerašnja temperatura 19-7°, normale: 19-5°.

Dunajska borza

dne 6. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101-80
Skupni državni dolg v srebru	101-70
Avstrijska zlata renta 4%	121-55
Avstrijska kronska renta 4%	99-99
Ogerska zlata renta 4%	121-30
Ogerska kronska renta 4%	98-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1596-—
Kreditne delnice, 160 gl.	689-—
London vista	239-75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-02½
20 mark	23-41
30 frankov (napoleonor)	19-08
Italijanski bankovci	94-10
C. kr. cekini	11-26

Čevljarsko orodje

s strojem in nekoliko hišne oprave — primerno kakemu čevljarskemu mojstru ali pomočniku,

je naprodaj

za nizko ceno. Več se izve v Radovljici pred mestom, št. 12. 910 2-2

Priznane najboljše oljnate barve

zmlete z naglo sušedim firnežem na najnovejših strojih, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino po-barvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani,

770 12

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča: Razlaga velikega katekizma ali krščanski nauki za cerkev. Sestavl. Ant. Vetrnik, župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s pošto 20 h več. Drugi zvezek: o poganju in molitvi, pa poglavje o ljubezni in zapovedih. Broširano 2 K 50 h, s pošto 30 h več. Tretji zvezek: o milosti in zakramentih. Broširano 2 K 70 h, s pošto 30 h več.

Za šolska darila

priporoča: Katoliška Bukvarna v Ljubljani naslednje povesti za mladino: »Ljubite svoje sevranike« — s podobami. »Marijina otroka« — s podobami. »Maron, krščanski deček z Libanona« — s podobami. Cena broširanemu eksemplaru 40 h, kar-tonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezib po raznih cenah.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

no nizki ceni.

Gramofon

je najboljši in najglasnejši govorilni stroj na svetu (s trdimi ploščami.)

845 (24-10)

Avtomate za gostilne

prodaja (tudi na obroke) do največjih in najfinjših

Rudolf Weber, urar v Ljubljani,

Starč trg šte. 16.

DR. JANKO BREJC

je otvoril svojo

odvetniško pisarno

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 19 (Med-jatova hiša).

872 6-5

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-lezne trgovine spadajoče predmete.

— Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. —

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.